

Szerkesztőségi Iroda:

Főter. Szt. Ferencztek háza, eme let, balra. — Szerkesztővel értekezni lehet **mindennap 11 és 12 óra között.** — A lap szellemi részére vonatkozó minden közlemény **Margitai József** szerkesztő nevére küldendő.

Kiadóhivatal:

Fischel Fülöp könyvkereskedése. Ide küldendő az előfizetési díjak nyilvánter és hirdetések.

Hirdetések jutalmosan számítatnak

MŰRAKÖZ

MAGYAR ÉS HORVÁT NYELVEN MEGJELENŐ TÁRSADALMI, ISMERETTERJESZTŐ ÉS SZÉPIRODALMI HETILAP.

Megjelenik hetenkint egyszer: vasárnap.

A „Muraközi társadalmi és közérlelmi szótár”, a „Csáktornyai névelőszótár”, a „Muraközi névelőszótár”, az „Alap-Muraközi-Takarék-pénztár” és „Gyógyászati szótár”, a „Muraköz-hegyvidéki közművelődési társaság” kiadványai.

Előfizetési árak:

Egy év ére 4 frt
Fél évre 2 frt
Nyelvi ére 1 frt
Egyes szám 10 kr.

Hirdetések meg. időtartam:
Budapest: Goldb. A. V. és
Eckstein B. hird. i. Bécsben:
Schalek H., Dukas M., Polik A.,
Daube G. L. és társánál és Herndl
Brünnen: Stern M.

Nyitár: nettó 10 kr.

Ipar- és kereskedelmi iskola.

Az ipar- és kereskedelmi iskolák, — illetőleg az iparos- és kereskedő-tanoncok iskoláztatásának ügye már évek óta foglalkoztatja a csáktornyaiakat. Rézszint az iskolaszék, részint a polgári- és elemi iskolai tantervűletek foglalkoztak ez ügyvel; a helybeli kereskedő-osztály különösen sokat tett, hogy rendezessék a kereskedő tanoncok ismétlési és továbbképző tanulása. Az iskolaszék által a minap a kir. tanfelügyelőség útján felterjesztés tételét a miniszteriumhoz. Lapunk egyik t. munkatársa a következő felvilágosítással és tervezettel szolgál ez ügyben:

Csáktornyan, (a népiskolával összekötött) felállítandó ipar- és alsófokú kereskedelmi iskola tervezete.

Ipariskola.

A nagymélt. vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter 1882. 23439 számú rendelete értelmében azon községben, melyben legalább 30 iparostanoncz van, ipariskola állítandó fel.

Azon iparostanonczok, kik a népiskolát be nem fejezték az előkészítő osztályba, a többiek pedig képességük szerint I-III. tanfolyamba sorozandók.

A hivatkozott szabályrendelet értelmében tehát az ipariskola egy előkészítő osztályból és I-III. tanfolyamból áll.

Ugyanazon rendelet a tantárgyakat és a tananyagot is kijelöli és pedig:

az előkészítő osztályban írás, olvasás és a számvetés elemei heti 4 órában,

I. évfolyam, rajzolás	heti 2 óra
elemi mértan	1
olvasás, fogalmazás	2
szám- és mértan	2
összesen	7 óra.
II. évfolyam, rajzolás	heti 2 óra
mértani rajz	1
olvasás, fogalmazás	2
szám- és mértan	2
összesen	7 óra.
III. évfolyam, rajzolás	heti 2 óra
mértani rajz	1 óra
olvasás, fogalmazás	2 óra
szám- és mértan	2 óra
összesen	7 óra

Röviden tehát az előkészítő osztálynak 4 az I. évfolyamnak 7 a II. évfolyamnak 7 a III. évfolyamnak 7 órája van hetenkint.

Ha a föltételek megvannak ennyi tanítási idő alatt a nagymélt. vil. és közoktatásügyi miniszterium által kijelölt tananyag sikerrel dolgozható fel.

De tekintetbe véve a csáktornyai helyi viszonyokat, ahol 86 iparostanoncz közül csak 44 tud magyarul, a többi 42 tanoncz horvát anyanyelvet, tekintetbe véve, hogy a csáktornyai iparos tanoncok közül 11 nem járt iskolába

9	elvégezte a népiskola I. osztályát
13	» II. »
35	» III. » és csak
11	» IV. »
1	» V. »
2	» VI. »

3 elvégezte a polgári iskola I. osztályát
1 » » » II. »

Tekintetbe véve, hogy az iparos mesterek nem hajlandók tanonczaikat heti 4-7 órában nélkülözni, mit az eddigi tapasztalat is eléggé igazol, midőn heti 1. illetve novembertől márcziusig 2 tanórától (várnap 1 hétfőn 1) m. l. sz. o. t. t. id. g. az

I. s. o. t. l. y. b. n.	8 tanuló	135 tanórát
II. ik	32	267
III. ik	46	459

Ennélfogva tanítási időül 3 óránál több hetenkint nem vehető fel, igen terhes, hogy így azután a hivatkozott rendeletben kijelölt tananyag sem dolgozható fel.

Az itteni viszonyokat tekintetbe véve elég lenne az iparos tanoncok oktatásának téve, ha felállítatnék egy előkészítő osztály azok számára, kik semmiféle iskolai oktatásban nem részesültek.

A második előkészítő osztály azok számára, akik I. vagy II. elemi iskolát végeztek vagy, ha többet végeztek is, de nem tudnak magyarul.

Az eső évfolyam azok számára, a kik a népiskola II. ik és — a második tanfolyam azok számára, a kik a népiskola IV. esetleg a polg. iskola I. s. o. t. l. y. b. n. g. t. k.

Tanfolyag felvételnek az, mi a hivatkozott rendeletben az I. évi tanfolyam és a fogalmazásból a II. ik évi tanfolyam anyaga is. Ezen tananyag hetenkint egy tanfolyamban 3 órát számítva, két évi tanfolyam alatt be lenne fejezhető, jó lehet a

A „Muraköz” tárczája.

Mutatóvány • A Hét • 601.

Theatre parée.

(Levél a szerkesztőhöz.)

Írta: JÁSZAI MÁRI.

Ön kéziratos kér tőlem a Hét számára. Az írás nem mestereségem. Azt hiszem tehát, nem tehetek kedvesebbet és hozzáam illobbet, mintha életem egy ragyogó epizódját mesélem el, a le folyt nyár egy pompás emlékét, mely önt kedves uram s talán a nagy közönséget is érdekelné, hogy egy kedvese.

Ön bizonytal értesült a lapokból, hogy mi a nemzeti színház néhány tagja, a nyáron egy Balaton-egyleti hangverseny t. támogatunk és hogy én ott ismét Simon Juditot szavaltam. Este, hazajövet, kis szobaleányunk nagy szomorúsággal mondja, hogy hallotta am, milyen szép verset szavaltam én a nagy szobalába, és hogyha ő ezt tudta volna, szívesen vett volna drága pénzén „biletet”, hogy meg hallhassa.

— Igazán oly nagyon szeretné hallani, lelkem? Hát jól van, elmondom én azt magának szívesen.

Az én kis szobaleányom nagyra kéri a bizod szemeit, hogy nem tréfálók és, és miután biztosítottam, hogy komolyan beszélek, örömeben ug-

ráva köszön meg ezt a nagy jószót és — kön örög, hogy hadd hallhassa már akkor a másik ké szobaleány is.

— A másik kettő, meg a többi is lelkem, — mondan — jöjnek valamennyien akik csak hallani akarják Holnap délutánra a Mongold-ház összes szolgálját és szolgálóleányát ide hivatalja, minél többen lesznek, annál jobban örülök.

Nos, hirtelen, kedves uram, hogy egy premie-emet sem vártam nagyobb tisztelettel, mint ezt a nevezetes délután. Minél inkább közeledett az idő, annál inkább éreztem, hogy nagy föladatot vállaltam magamra. Képes leszek-e magamat megterteni e primitív lényekkel, a kik művészkedést még nem ismernek és tudót e majd nekik elég egyszerűen beszélni? Éreztem, hogy itt a legkisebb pathos is neveléssé válhatik. S ha képes is leszek úgy beszélni, hogy megtertsen-k. tudok-e emelkedettséget vinni szavaltatomb, föl bírom-e öket rápíteni abba a magasabb, büszkebb légkörbe, hova engem emelt a költés-el, mikor oly egylyül voltam mint ő?

Három óra: az első bátoratlan kopogás. Az ajtó nyílik, és bebukik rajta egy szék, utána egy pár szem kandikál be, mely engemet keres és engedelmét látszik kérni a belépőre. Aztán ismét elől egy szék és utána egy leányzó, egy szék egy leány, egy szék egy leány és utána tíz, aztán még tíz, hőtőhöz kotonnyakkal, tisztán tisztán van a mennyi. Ezek után szomolygott még fél-tenekben egy pár föléled, szomolygott még fél-tenjében, kik a lányok migyit állottak meg. Az egész kis sereg bizonyos üledelmek, ünnepi han-

gna ot hozot magava, meg nagyon megvagy a tot. Felkörben be yezs-dek el. Lgha ul egy ócska kanyapén, az egész Vizvári család szorult össze, a kik színtén „bekérdőzk-dtek” és kinyitand arcok-kal néztek bennünket. Nem ók voltak a legnyu-godtabbak, mint később Jolán bizosított, mert „ilyen studium” mint mondta, nem mindennap akad.

Főlemeked en coff-remről és introductio gyanánt elmondam, hogy én most Simon Judit asszony történetét fogom előadni. És elkezdtem. Bar látható volna, hogy ált egyszerre valamenny-nek a leike a szembe! A legtöbb előrehajott, — tekintetf reám fűgészlette és így maradt végig, meg annyit időre sem lövdén el szemei, hogy könnyeit előrhúje. A fölemet köénya, a nagy megindás következtében, fee u jaban megállt és a könyek szabadon folytak végig a „közönség” mind a két orcáján. Csupa megéztosult érzés lett valamennyiök. C-ódás zokogás kísérte atme-legedett hangomat, már nemcsak a lányok, a férf-ük is, már Vizváriék is sirtak. Egy kis szöke szép leánykák félelmesen meredtek ram a szemei, míg a sírás törkán akadt, a megéstedült rémület volt, mintha felte örözött úkat beseitem volna volna ki a világnak. Egy másik összekulcsóta a két kezét s úgy szorította a melléhez, hogy csak-nem zihált tőle a lelekete; egy erős piros arcu leány, nagy vörös kezeivel mind az álla alatt kezdte szel a szeméből patakzó törő könyeket — s végre magam sem bírtam tovább erővel és a a Judit utolsó beszédét ter-nészetes, igazi zoko-gással jagatam el. Soha sem én, sem más nem fogja többé Simon Juditot úgy szavalni, mint én

37 krt. mint pénztári maradékok, a tanító-képző »Ifjúsági könyvtárának« adományozta, mely összeget alulírott közsönnettel felvettem. Csáktornyan, 1889. decz 5 én. Ujvári Mihály tkp. tanár és az »Ifjúsági könyvtár« keze lője. —

— **Gyászhir.** Bernyák Ottó kereskedelmi hivatalnok e hó 1-én este 9 és fél óraker. reményteljes életének 20-ik évében Fridauban elhunyt. A megboldogult hült teteme e hó 3-án szülőföldre, Csáktornyára szállított, a hol a közönség nagy részével mellett helyzetett örök nyugalomra. Az örök világozság lényekedjék neki!

— **A képviselőháznál** most tárgyalják a költségvetést. Időszerte ez alkalommal egy kis statisztika felemlítése. Kiszámították a statisztikusok, hogy egy képviselőházi beszéd az országban átlag 4000 fribá kerül. Annak az öt percznek, melyre a ház elnöke egy-egy nagyobb beszéd után felfüggeszti az ülést 63 frt az ára.

— **Értésítés.** A m. kir. kereskedelemügyi miniszter a helyi posta- és távirtdi hivatalt f. hó 1-től kezdve, a kir. államasutak, a Kassa-Oderbergi, a magyar északkeleti és a Csáktornya-Zágrábi vasutak összes állomásaira — polgári személyek részére — kiadandó vasúti menetjegyek árusításával megbizta.

— **Alsó Muraközéből.** Tudvalevő dolog, hogy dr. Apáthy István elhunytával a lutyenyi képviselői állás megürült, mely eset e vidéken s azon túl is, nagy mozgalmat okozott. — Vidékünkön többen felváltak Budapesten képviselőnek temetésére, kik is azon hírrel jöttek meg, hogy eddig már vagy hat képviselő-jelölt van, — többek közt Fejér Miklós államtitkár is, szabadelvű programmal, — a ki körül mint látszik, a választók zöme csoportosul. — Ez utóbbi örvendetes jelöléssel, ha a hír való volna, a terület sokat nyerne, a meny nyben teljes meggyőződésünk, hogy a kerület sorsa ily kezekbe letéve — minden tekintetben nagy lendületet nyerne. A D.

— **Pöröslányítás.** A Schullég-vendéglőben »Academia« néven ismert asztaltársaság e hó 5-én tartotta pöröslányító ünnepélyét, az asztaltársaság számos tagja és több vendég jelenlétében. Az évi gyűjtés eredménye 28 frt, mely összeg szegény tanulók felruházására fog fordíttatni. Ugyanez alkalommal nyújtott át alkalmi beszéd kíséretében az asztaltársaság elnökének a csinos jelképes díszokmány, mely mesterének becsületére válik.

— **Keménytűz** volt e hó 1-én este 7 óraker Csáktornyan a König féle házban. A nagy szélvész erősen hordta a sziporkát, ami rettegésbe hozta a szomszéd zsuppos házak lakóit; de a házakon levő hótakaró elejét vette a nagyobb bajnak.

— **Legjobb karácson: ajándék** gyermekek számára. Valamely játékszer választásánál, értelmes szülők méltán, nem fektetnek fősulyt a tárgy külsejére vagy nagyságára, hanem annak belső becsére. Azért évek hosszú során át, a Horgony-Építő Szekrények jobban kedveltek, a sokkal nagyobb faszekrényeknél stb-nél. Meggyőződtek arról, hogy nem a szekrény nagyságától, hanem a kövek helyes megválasztásától és alakától, mindenek előtt pedig a mintalapoknak szakszerű kivitelétől függ minden. A Richter féle Építő Szekrénygyár Bécsben, azért iparkodott 10 év óta szakadatlanul, a köveket és mintalapokat tökéletesíteni, mi által annak hírneves Horgony Építő Szekrényei jelenleg felülmulhatlanokká lettek. Elismérésre méltó, miszerint nem ragadtatta el magát azon szenvedélytől, hogy a verseny-

társakat értéktelen kövekkel és rozsz mintalapokkal ellátott nagyobb szekrények szállítása által fölmulja. Kívánatos, hogy a gyár továbbra is azon elvön: a gyermekeknek csak a legjobbal szolgálni, hű maradjon, hogy a pompás Építő Szekrény ne fájjon el közönséges játékszerre, hanem az ifjúság javára mindig tökéletesültsék. Az olvasók érdekében, említésre méltóknak találjuk, hogy minden Richter-féle Horgony Építő Szekrény, a valódiság bizonyosságául, a »Horgony« gyári jeggyel van ellátva.

»THE GRESHAM« életbiztosító-társaság Londonban. Ausztriai fiók: Bécs Giselstrasse 1, a társulat házában. Magyarországi fiók: Budapest Ferencz József-ter a társulat házában. A társulat vagyona 1888. június 30. 102 846 222 47 frc. Evi bevetel jutekok és kamatból 1888. évi június 30. 19 161 293 73 frc. Kifizetések. biztosítási és járadék szerződések után és visszavásárlásokért stb. a társulat fennállása (1848) óta 205.158.040 — frc. A lefolyt tizenkét havi üzlet-időszakban a társulatnál 50.971 150 — frc-ről s ötő ajánlatok nyújtattak be és ezzel a társulat fennállása óta beajánlott ajánlatok összege 1 561 757 680 — frc-ra emelkedett. Előrajzok és díjszabások melynek alapján a társulat a költségeket kiállítja, valamint bevalló-ívek ingyen szolgáltatnak ki az osztrák magyar birodalom nagyobb városáiban tartózkodó ügynökök urak és az osztrák és magyar fiókok által.

IRODALOM.

(Az alant felsorolt művek kapható Fischel F. könyvkereskedésében Csáktornyan.)

— **A Hét»** holnap ad a ki első mutatványszámát és mi a szerkesztő-kiadó szíveségéből azon kedvező helyzetben vagyunk, hogy olvasóinknak már ma érdekes mutatóny adhatunk e lapból, melyet sajtó és közönség egyaránt nagy érdeklődéssel várnak. Csaknem kivétel nélkül nagy előkelő nevek szerepelnek az első számban. Gróf Csáky Albinné, a miniszter neje szellemesen eszev a »salon« történetéről. Jókai Mór egyik legkedvesebb humorisztikáját mondja el a maga utólrhetetlen zamatos nyelvén Dóczy Lajos a »Cók« híres szerzője maró guynyal és finom persiflageval beszél el, hogy hogy volt ő egy napig akadémikus. Pulszky Ferencz a műtárlatról ír. Jászai Mari egy bájos epizódot mesél művészi pályájáról. Bartók Lajos egy kis dallal gyarapítja a Hét tartalmát és végül a szerkesztő Kiss József a balladák egyetlen művelője, legszebb alkotásainak egyikét mutatja be itt először, az ismeretlenül is már híressé vált: Roboz Ágnest. Van azonban ezeken kívül még a lapnak számos érdekes közleménye, melyekről valamint a lapról általában megjelenése után fogunk bővebben írni. Reméljük, hogy a nagy közönség e lap iránt is oly élénk rokonszenvet fog tanuítani, mint a költő eddig megjelent önálló műveivel szemben tanusított. A Hét« előfizetési ára félve 5 frt, negyedére 2 frt 50 kr. Az előfizetési pénzek Hornyánszky Viktor akadémiai könyvkereskedőhöz intézendők.

— **Almanach** az 1890. évre. Szerkeszti Mikszáth Kálmán. Egytetemes Regénytár V. évfolyam V. és VI. kötele Singer és Wolfner kiadása. Ára diszkóté-ben 1 frt. Marmar azt hittük, hogy az Almanachok kora örökre lejárt minálunk. A sajtó rohamos fejlődése általában egyre kisebb területre kezd szorítani a szépirodalmi könyveket s az utolsó tíz évben még gondolni is alig mertek kiadók arra, hogy a kedves emlékeztető Almanachokat fölkeltsék mohlepte sirjaikból. Körülből így okozkodtak: minek almanach, mikor a napi sajtó eláraszítja a közönséget regényekkel, novellával, tárczával?

Vajjon van-e nálunk meg publikum, mely kedvelt írót, a kikkel külön-külön mind-egyre találkozik, együtt is szeresse látni. Ez a kérdés sok fejtorést okozott kiadóknak és íróknak egyaránt, míg a Singer és Wolfner kiadó cég szövetkezve Mikszáth Kálmánnal, mert és nyert. Előtte fekszik az 1890-re szóló Almanach, a harmadik évfolyam e nagybecsű vállalatból. S mindjárt kellemesen lepi meg, hogy Mikszáth szellemes előszava után, Jókai, a magyar költők fejedelme, nyitja meg a sort. Jókai mindig érdekes, most különösen az mert csakugyan beváltja fenyegetését az aradi hölgyekkel szemben: vázát adja ama színművének, melynek aradi nők lesznek a hősei. Az aradi nők voltak t. i. a kik fölfogadták, hogy Jókai-tól a 25. megzavazása után, nem olvasnak többet. De egy regényíró bajos kifogás, főként ha az a regényíró Jókai. Mindjárt megfenyegette (?) az aradi nőket, hogy csak azért is drámát ír, melynek ők lesznek a hősnői s mint az Almanachban jelzi, e kedves fenyegetését tényleg be is váltotta. Hogy tapsolnak majd e drámának az aradi hölgyek, csupa öröm lesz látni. — Jókai után mindjárt egy fiatal leány: Tulsek Anna. A szerkesztőtől mindenesetre szép figyelem volt hogy a nagyobb közönség előtt most először föllépő fiatal leány kezét a Jókai kezébe teszi. Új név e helyen a Murai Károlyé is, de pompásan be illik az előkelő társaságba. Egy kis vigjáték játszódik le előttiunk egészséges humorról pezsgő novellájában. — Megint egy új név: Just Zsigmond. A ki »A két Ernesztinát« elolvassa, annak kedvenczével lesz Justh Zsigmond. — Újra találkozunk a régi gárda egy jelesével: Vadnai Károly-lal, kinek Bolla Néva, sajtáságos című novellája a szabadságharc és az azt követő sötét korszakból veszi érdekes tárgyát. A hölgyvilágot Tulsek Annán kívül, Beniczkyne Bajza Lenke és Gyarmathy Zsigáné képviselik Beniczkyne idegen földön játszat le egy romantikus, érdekes meséjű történetet, míg a Gyarmathy Zsigáné története (»Házasság, hadverés Isten dolga«) az ő kedves Kalotaszegjén játszódik le s egyike az Almanach legszebb darabjainak. — Most jön a fiatal gárda. Petelei István, a rajzok kitűnő mestere (Az öreg legény), Tóth Béla az ő Gűlbabájával, aztán Bárony István, a »Szabad ég alatt« írója, Rákosi Viktor, kit sokkal többen ismernek Sipulus néven, Hevesi József, ki ezuttal egy józú humoros történettel mutatja be magát — s legeslegvégül a szerkesztő Mikszáth: »Jus gladii« cz. pompás történetével Természetesen úgy illtet, hogy a szerkesztő maradjon utolsónak. Könnyű neki, ugyis tudják róla, hogy nem utolsó.

Gabonaárak. — Cena zítka.

1 m.-mázsa.	1 m.-cent.	frt	kr.
Buza	Pšenica	7	50 —
Zab	Zob	7	— —
Rozs	Hrů	6	75 —
Kukoricza	Kuruza	5	25 —
Arpa	Ječmen	7	— —
Fehér bab	Grah beli	6	50 —
Sárga »	» zuti	5	50 —
Vegyes »	» zmešan	4	75 —

LOTERIJA. Bpešt 24. novembra 1889. **34 2 82 3 17**
FELELŐS SZERKESZTŐ
MARGITAI JÓZSEF

Urednička pisarna:
Glavni urednik, bratara hiza, lijeva na kondignaciji. — S urednikom može se svaki dan govoriti med 11 i 12 urom. — Sve poklije ušede se sadržaja novina, naj se pošljaju na ime Margitai Jožefa urednika u Čakovac.

Isdateljstvo:
Knjižara Fishel Filipova kam se prodajata i obnana pošljaju.

MEDJIMURJE

Predplatna cena je:

Na celo leto 1 frt
Na pol leta 2 frt
Na četvrt leta 1 frt

Pojedini broji koštaju 10 kr.

Obnane se poleg pogodbe i fal računaju.

na horvatskom i magjarskom jeziku izlazeći društveni znanstveni i povuđljivi list za puk.
Izlazi svaki tijeđen jodenkrat i to: vu svaku nedelju.

Službeni glasnik: „Medjimurskoga podpomogajućega činovničkoga društva „Čakovečke šparkasse“, „Medjimurske šparkasse“, „Dobvo-Medjimurske šparkasse“ i „Podpomogajućega društva“ „Gorjio-Medjimurskoga kulturnoga društva“.

Prehlada.

Vnogo je ljudih, koji prehladu za čisto mali beteg držiju, osobito ako s'imo takozvani „katar“ imaju, koji, ako se zanemari, vngoo bolesti zrokuje. Vngoput smo već izkusili, da su deca od zanemarenoga katara tak-i beteg dobila, koji ih je vu grob spravil. Pitanje je onda: kak se človek najtaglje prehladi?

Prehladi se človek, ako skroz oblok gologlav vun gleda vu zmsko vreme. Prehladi se, ako tko iz jako vruće sobe vun zide i po vetru hodi. Prehladi se, ako tko pri potrlom obloku sedi čita ili jede, kaj je najpogibelnije, jer se vngokrkat dogodi, da drugi dan nemože ruke zdignuti, glavom gibati a pleća oboiju, da kroz više noći nemre spati. Najtaglje se pa človek prehladi vu zimi i to gospodske žene na bali a mužki na gosti. Sto i sto bih mogel napomenuti primerov, da su se na bali i gosti prehladili, pak radi toga pr je vremena vu grob legnuli.

Ali kad je već od prehlade: katara govor, naj bude napomenute, da se katar nedobi samo od prehlade, nego i od takovoga čoveka, koj već ima katar. Svedoči nam to, da se je već dogodilo, kad je jedan od familije imal katar, za kratko vreme je čela familija dobila od njega; pak zato preporučam čuvati se rubcov takovoga človeka, koji ima katar.

Neprehladi se vsaki človek jednako lahko. Vnogo se taglje prehladi onaj, koj navek ljubi jako vruću sobu i rado se tople opravlja i navek ima vrat zamotan, kak onaj, koji vu mladoj sobi dela, jede, spi i neljubi jako tople opravne.

Prehladu nadalje prouzrokuje i nerazm rno kurenje. Tak n. p. ako je stan jako veliki, ima vu njem već sobe, da se ne bude preveć drv potrošilo, gospodar zvečinom samo jednu sobu da kušiti, to je istina falo, ali je i nezdravo, jer kad je družina kod peći, onda se skoro spee a vu drugoj kojoj sobi zubmi klepeće.

Zato svakomu preporučam sledeće: 1) Neku i preveć. 2) Nad oblok gologlav negledati. 3) Pri obloku nestoj i nesedi dugo. 4) Pazi da ti ne bude propuh vu sobi. 5) Preveć tople se neđevaj. 6) Perirsa i ruke s mrlzom vodom. To čini, pa budeš zdrav.

Mene je na pisanje ovih redov genula ljubav bližojega, ier sam ja ovo, kaj sam napisal, pred nekoliko tjeđnov izkusil, jer sam se gori navedenih šest punktov ni držal, pak sam se tak prehladil, da sam dobil katar, kojega sam se ni mogel rešiti četrnaist dana; nos mi je otekel; ruke nisam mogel zdignuti i od bo'i već noći spati.

VRACITELJ.

IZ POVESTI MAGJARSKE.

Magjarski narod se je pod Leopoldom I. doista oslobodil turskoga jarma, ali su mu radost pokvarili oni, koji su hoteli magjarsku slobodu uništiti. Magjarskoga orsaga hoteli su najme pod austrijsku vladu spraviti.

Zaradi toga već su delali takove naredbe, koje su bile na pogibelj narodnim pravam. Leopold I. osim toga već više letah nije držal orsacko spravišće, a bečka vlada je svakojačke protuzakonite novosti vpeljivala; veliku porciju nametali su na narod, na plemenitaše i pope. Sloboda protestantske vere bila je takaj oskrvnjena, a osim toga kupljeni soldati su jako tlačili naroda.

Nezadovoljnost med narodom bila je velika i samo je vodja faljel. Nezadovoljnik obratili su se na mladoga Rákoczy Ferencza Rákoczy Ferencz II. bil je sin Rákoczy Ferencza I. i Zrinyi Ilone. Razlučen od matere, odhranjiva i su ga pod pažnjom bečke vlade i sve su vćinili, da mu iz srca izstisneju ljubav i poštivnost za narod, kaj njim je skoro i za rukom po lo, jer do 24. leta dobe nije magjarski niti govoriti hotel. Leopold I. dal mu je nazad jeden del njegovih imanjah i mladi Rákoczy oženivši se s Amalijom, keerjum hessenskoga vojvode Karolja, doma je došel na svoja imanja.

Rákoczy stanuvaj je na šaroškim imanju. Ovd mu je bil prijatelj i sused graf Bercsenyi Miklos, koj je s tužnim srcem pripovedal Rákoczyju, kakve nepravde se delaju s magjarskim narodom i nagovarjal ga, da bude vodja nezadovoljnikov.

Rákoczy je već vezda dobro sve previdel, domojubnost se je vu njem prebudila, i odlučil se je, da bude s oružjem obranil slobodu i prava svojega naroda, s tim više, jer francuzki kralj Lajos XIV. koj je s Leopoldom I. već od leta 1701 zaradi nasledstva španjolskoga tona tabora vodil, je takaj nagovarjal Rákoczyja, da s pomoćjum oružja brani svojega naroda.

Ali ova nakana se je doznala, Rákoczyja su vu šaroškim kaštelju soldati vlovili kroz Győr i Budim odpeljali su ga vu Bécs-Uheli, gde su ga vu i ti rešt zapri, odkud su prije 30 let njegovoga dedeka na smrt pelali. Zatim su ga pred sud p'jali, ali Rákoczy je rekel, da njega nemreju odsuditi, on je magjarski plemenitaš i velika, njega udjinci nemaju pravo suditi.

Šest tjeđnov mučili su ga vu reštu, dok ga nazadnje tuvaruška Amalija nije kroz Lehmana majora v noći iz rešta oslobodila, i taki je odisel vu Poljsku, kam je Bercsenyi već prije pobege.

Vu tom vremenu je domaj nezadovoljnost sve veška postajala. Nezadovoljniki sakupili su se vu čumi, nazvali su se za „kuruce“, poslanike su poslali k Rá-

koczy vu Poljsku i zaprosili ga, da njim bude vodja.

Na ovaj poziv došel je Rákoczy doma letu 1703, na oružje pozval je sve one koji iz prave magjarske krvi ljubiju svoju staru slobodu. Na to se je vngoo naroda skupilo pod njegovu zastavu. Vodji su bili: Bercsenyi Miklos, Battyán János, potlam Károlyi Sándor bivši sathmarski veliki župan.

Rákoczyjevi kuruci su podjednom nadjčali carsku vojsku, zaoc li su celoga Erdelya i skorom celu gornju magjarsku Rákoczyja su zatim zebrali za erdeljskoga vojvodu vu letu 1704.

Leopold vidivši Rákoczyju naprednost s pomoć um Szécsenyi Pavla kalocsa-koga biškupa hotel se je s Rákoczyjem pomiriti. Rákoczy bil je p'ipriven mir sklopiti, ali vu tem toga vumr je Leopold leto 1705. Na magjar kim tronuju nasledoval ga je staresti sin Jozsef I.

Dalje sledi.

KOVACSEVITS ELEK

ZABAVA.

Neblažena ljubav.

IV.

Svakojački misli su grofa obletavale. Iz daleka se čul nekakov glas i najedenkrat postoji mladi grof; poslušaj, čulo se mu tak, kak da bi nekakva vila pčevala.

Ova čelma jako se mu dopala, osobito v noći, kad je sve tiho i mirno. Željen je bit znati, da tko je taj noćni pevač? I odi putoval je prama glasu, koj je navek jakš bit, i čul je ovu pesmu pčevati.

Ne rečem, da te ljubim;

Gde bi na to našla rec?

Ne čuti on, tko ljubi,

Njega nigdi nema vič.

Napokon je došel vu dvor kasnara. Na kraj hiže vu jednoj sobi pred odprtim oblokom je Klara sedela. Njezin pogled strašen i žalosten bit. Lep obraz prama nebi je zdigla, kak da bi onim daleko stojećim zvezdam htela povedati žlost svojeg srca.

Grof Eugen bez svake reči — mućić — presloni se k obloku, nije htel sbuniti gospoju, nego smejuć s velikom veseljem slušal je lpu pesmu.

Klarin pogled zšil se s lepimi očima mućićega grofa i mislila, da se njoj samo tak vidi, pred sebe je vabila svoj ideal, kojega je vu srdcu pokritoga čuvala. Gledala, gledala i bolest srca nju neizmerno mućčila i na fletnom na radost obrnula. Postala je s pevanjem, ruke gori zdigne da prime ruku mladića i nagne se, da ga ogili i da na ovim svetu još jodenkrat se dobro izplače. Ali mladi grof na ov bizi trenčetak priplasi se, i odprošćenje prosil od nje govoreć, da je on, i da je ova pesma sim zavabila njega.

Nit nisam mislil, — dalje reče — da je Cervenko Pavel tak sretan, za svoju imeti tak lepu pt'cu pecivu.

Klarica od bunje je k sebi došla. Nije mi leni kip pred njum više stal, nego Rvnay grof, njezinoga muža gospon. Više ni se govorilo od peranje, nego je reči prenesla na lepu noć, poznjete klase, koji se zutra vu snope budu vezali, govorila od prošlog dneva i svakojačkog dela i sve ova jako hladnom glasom je pripovedala. Iz očih nekaživše ni kakvu ljubav, ako uprav niti dva pednja dalec nije bil njezin, za koga moli. Sama samahna je bila s njim, nitko ne videl, nitko nebi znal, ako bi ga zagrlila i rekla: »Ljubim te, umrem za tobom, jer te neizmerno ljubim.«

Ako bi i rekla ovo, moguć, da Eugen grof v ručim ljubavjum bi i nju zagrlil, s kušci obdaril i med rukami svoju neizmernu ljubav do kraja bi čutil. Ali onda . . . ? Im d'ugi dan bude opet jutro, žisel se bude s njom i uadale budu sledi življenje.

Ne! Nj neznađe on nigdar nikaj. Smejuć reče lsh'u neć i zatvori oblok.

Vu d'ugoj hiži Cervenko Pavel je jako brkal; zdignu ja prsi se videlo kakti jeden meh. Klara ga je dugo gledala. Tko zna, kaj si je mislila? Napokon se prigne, prime ruku spavajućega i ku ne, kak da bi odpršćenje htela od njega prositi.

Još jedanput bi morala tak jsku probu obnašati, još jedanput s Eugenom stup više varah biti, poslušati i svakim pogledom nekrajnu ljubav izkazati.

Cervenko Pavel na žuti kočiji svoga gospona vu bližiji varaš je išel, da dužnost svrši. kaj mu je m'adi grof naručil.

Vć ke no podvečer je bilo i kasnara još ni bilo čona. Grof Eugen sam je išel k stanju kasnara, da pozvedi, jeli nije kakov list došel od poste, da tak t'žko čeka. Cervenko Pavla nije našel čona, Klarica je sama sedela vu sobi i strikala. Dhtajuć je pozdravljala goap. grofa i ponudila mu, da se sedne; sama se čuđila, da njoj muž tak dugo nedođe, osobito denes, kad je viher i veliki oblaki se približuju.

Črni oblaki su se sve bliže približavali, grmljenje je sve bolje bilo čuti.

Klarica je kraj morala pustiti strikanje, jerbo mela h žička se tak pokmicila, da nija znala iglu kam porinuti. V kr ž dene ruke i posluša reč gosa. Vu rečih nije bilo nikaj posebnoga, jer velika gospač, ako se sprostešemi spominaju, navadno od onih stvarih govore, koje njih najbolje veseli.

Srđce Klarice je jako tuklo; blažena se čutila, kad je poleg njega bila; njoj je sve jedno bilo, što je guder govoril, samo da je čula glas svojeg mol'telj, videći njegve svetle oči. Želja nju je opet postigla, veselila se, vruća želja, kakvu samo neblaženi ljubeci čititi možeju, svaka kpla krvi njoj na srce zelo, nekakva neizmerna jakost nju borila, da bi se hitil pred njom, da bi povedal njoj sve, da li sva mišljenja na njezinom srđcu ležala i da bi svako tućenja srđca njezino bilo.

Ab da bi one lepe oči samo jeden trenutak ljubezno gledale na nju, kak lep život ovrg blaženstva bi bilo; da bi one medane ustnice samo jeden kušec dale, moguć bi bila uvršiti sve peklenske muke. Ali tak kaj bude iz nje? Navek ga videti i uvěk ga njim voljiti, vu blizini biti, svaki dan se gretati i opet tak dalko od nje biti, kak da bi medju njima jedan stran sveta ležal.

Grehota bi možla bila, ako bi prama nj-mu iskrenu ljubav srđca svog pokazala.

Ali k tomu čitovanju velika sigurnost bi morala biti, ali k tomu čitovanju Klarica se nesigurna čutila, ona samo čutiti, misliti znala, ali srećjom povedati svoje neblaženost nije bila moguć.

Eugen grof nije čutil nikakov bol, koje je siromašne žene srđce vojuvalo; njezino vrućino i opet prebledanje licah je za jednostalno držal, k tomu se još i smejal, da se tak brzo smutne

Na srđcu Klarice doruži kočija do hiže i njezino vojuvanje je prestalo. Lehkotjum skoći, pežuri se van, da pozdravi muža svojega.

Dugo sam zaostal, zlatna moja ženskica kaj ne, da si se kom'j dočekala? — reči i zgrli nju. Cervenko Pavel samo po času je spazil, da Klarica je slabo oblečena van došla, a vreme pak beš zločesto: brzo pogabi sve, kaj je na kočiji bilo i odnese vu hižu; zatim i ženu Klaricu.

Grof Eugen se smejal. Kak lep'o obiteljsko znamenje je to! — veli.

Oipročćenje prosim, v. gospodine, da naj prije svojeg kinčtu pospravim, jer ova ljubezna mala sneškica tak lahko oblečena došla van, da vu toj zločestom vremenu mogla bi se prehladiti i na smrt zbetežiti.

Kasnar nije na to nikaj dal, jeli tam grof hit ne grof, ipak nju je s jednim kušcom nadaril.

Napokon iz kočije se doći zela jedna kožnata torba. Cervenko Pavel niti iz pošte ni se spozabil, da nebi odonut liste donesel. Bil je medju njima jeden mali listić po krajah pozlaćeni i sredinu njega koruna vudrena; Eugen ponajprije ovog listića jegori odprl. Li pi obraz se črtenil, kad je čital; onda pak se nasmejtal, zatim se obrne kasnaru s ovami rečmi:

Sutra odputujem, gospon Cervenko, i v'nojo delo vam na glavu nakopam, na večer dojdite gore k meni, da vam delo povem — jer ako Bog tak hoć, kada nazad dojdem, gospu dopelam vu kaštelj; tak sve vu redu mora biti, nije treba stroške žalovati, jer kamo guder one svoja lepe oči hiti, svigdi da svetlost i čistost vidi.

Bog vam budi na pomoć Vel. gospodine ovu stvar dovršiti! Veli Cervenko Pal s vu selim srđcem.

Dalje sledi.

Prevodil:

ST. JANOŠ.

Orsačko spravišće.

Vu našem orsačkom spravišu u r.zpravljaju se zadnje dane jako zanimive stvari. Protivna stranka bori se proti zakonu građanske pripadnosti. Zakon najme taj glasi: »Što preko 10 let izvan naše domovine žvi, taj izgubi pravu na pripadnost vu ovom or segu.« Misljeć protivna stranka, da se je taj zakon najveć zbog velikoga domorodca Ko utu Lajoša napravil, bori se mećo proti tomu, da bi se taj zakon gledć na peršonu Košuth Lajoša nevaljanim proglasil.

Po celim orsagu dže se pak po svih vekših i domoljabsnihh varoših pučke skupšćine, koje glasuju proti ovomu zakonu, ter pismeno i vustmeno prose orsačko spavišće, da bi ovo, taj nepovoljni zakon glelom na Košutha nevaljanim proglasilo.

I okolo quote budućega ljeta, naime za budući potrešnik jako je živahna rezprava; minister financije rado bi dokazati, da ne bude deficita orsačkoga, ako i bude, tak bude puno menjši kak do vezda. Nu daleko vidći zastupniki neće toga verovati i sve se jim tak vid, da bude deficit po staroj navadi, ne menjši, nego vekši. To pak za verojatno, veli leva stranka; dokgud budemo toliku vojsku uzdržavati morali, kak ju vezda uzdržavamo, tak dugo neima ušnja, da bi se naše financijalne okoloosti premeniti mogle. Po tom pak, da susedni narodi vojske svoje povekšavaju, moremo jednako suditi, da budemo to i mi činiti morali, anda — da budemo j-ž vekše stroške imali.

Daj Bog, da to nebi istina bila!

KAJ JE NOVOGA ?

Dr. Apathy Istvan †.

Apathy Istvan letinskoga zbirnog kotara ors. ablegat je 4-ga o. m. vu Budapeštu vumrl. Pokojni živel je 60 letah, dugo je beteguval i srđni beteg ga je odnesel. Pokopali su ga 5-ga o. m. vu Budapeštu s velikom paradom. Pokojnoga kakti profesora i pravoznanca poštuval je čeli orsag. Letinski kotar i dolnje Medjimurje, koju okolica je zastupal na ors. spravišću kakti ablegat, zgubili su vu njem jednoga poštuvanoga domorodca, koj je svojega kotara višeput pohodil i za svoj kotar vnojo maral. Naj počva vu miru! Jeden prijatelj naših novin, koj je vu Budapeštu na sprevodu bil, nam sledeće piše: Sprevod Dolno-Medjimurskoga ablegata Apathya se je jako velikom orsačkom paradom izvršil 5-ga o. m. Na sprevodu nazočni su bili takaj i iz Medjimurja i to: Gospoda Hergar Istvan, Golub Janoš, Czi-mermann Ferenc, Hirschler Jakob, Pichler Imra, Bibics Gábor, Kele György, Ludas Pál i Slefits Istvan zbiratelji, da na sprevodu dragoga i od svih jako poštuvanoga ablegata se spričaju i da mu još jeden zadnji »s Bogom!« rečeju. Ova vredna komisija je ob 12 vuri k smrtnoj postelji došla, gde su jih plaćuća i tugajuća supruqa i deca pokojnoga čekala. Ovdj je volja komisije G. Hirschler Jakob sledeće reči rekel vđovici pokojnoga ablegata: »Velemožna Gospa! Vu srcu s velikom žlostjom došla je komisija zbiráčov Dolnjeg Medjimurja, da našemu dragomu ablegatu, koga nigdar pozabili nebudemo, našu zadnju cast pošamo, a vam Velemožna Gospa nad velikim zgubitku iz srca sužaljenje čitujemo. Gospodin Bog naj da vekvećai mir pokojnomu!«. Na ove reči je vđovica odgovorila, ali reči svoje nije mogla dokončati od velike tuge i žalosti. Svi smo se s njom skupa plakali, kada smo to vidli. Komisija je za tem jeden lepi venec za spomen del na raku. Izvan ovog venca iz našć okolice videti je bilo venec Zalań Lipót Januša i Hirschlereve familje — a med ovimi vnojo lepih vencah od častiteljih pokojnoga. Naj ostane spomen pokojnoga na veke med nami!

Žalosten glas.

Reztuženim srđcem javljaju podpisani svojoj rodbini, prijateljem i znancem, da jim je premili sin, suprug, brat i zet Maksim ml. Werli apotekar i c. i kr. liek. akcesista u pričuvu, na 1. tek. mes. vu 1 1/2 vuri jutro vu 27. godini nakon duge i težke bolesti providjen sakramentom vmirućih preminil Telo nezabornog pokojnika počkopalo se dne 2. tek. mes. vu 3 1/2 vuri posle podne vu obiteljskoj grobnici na ovdešnjem rimokat. groblju sv. duha, a zadušaica služila se na 3. tek. mes. vu 9 vuri jutro vu župnoj crkvi sv. Mikloša. Vu Koprivnici, 1. decembra 1889. Maksim star. Werli otec. Maria Werli rođ. Ujlak mati. Mrko Werli brat. Maria Werli rođ. Šipos supruqa. Roza Šipos rođ. Detoni punica.

Žalosten glas.

Bernyak Otto, sin pokojnoga staroga Bernyaka iz Čukovca, vumrl je 1-ga o. m. vu Fridau. Pokojni bil je samo 20 let star. Njegvo mrtvo telo dopelali su vu Čakovec, pak su ga 4-ga o. m. ovdj zakopali. Naj pošiva vu miri!

Defraudacija.

Nezadavna obelodanjeno je, da su pri jutrijskom uredu vu Budapeštu 16 jezer frt v proneverli. Pri povedencj iztragi med tintoga izašlo je na videlo, da nefali iz-

Nem találhatunk alkalmasabb, értékesebb és ezélszerűbb ajándéknak valót, mint egy jó

„KÖNYVET.”

A könyv oly maradandó becses biró ajándék, mely minden más tárgyat fölülmul.
A könyvet nem unjuk meg! nem megy ki a divatból! hanem egy örök
emlékül szolgál.

Könyvet rangkülömbőség nélkül

bárkinék adhatunk, mivel az irodalomban találhatunk minden
műveltséggel biró és minden koru egyén számára valami alkalmasat.

Raktáraitam különösen a

K A R Á C S Ö N Y I

és

UJJEVI

alkalomra választékosan rendeztem be,

a magyar nemzet legjelesebb
irodalmán

kivül, még az idegen nemzet ismertebb műveit is megszereztem,
ugy szintén választékos gyűjteményt tartok

**ifjusági iratokból, képeskönyvekből, emlék- és
imakönyvekből, fénykép-albumokból**

a legremekebb kiállításban, iró-mappákból (teljesen felszerelve), iróasztali tintatartókól,
valamint a legújabb divatu

LEVÉLPAPIROKBÓL,

melyeket a legelőnyösebb feltételek mellett számíthatom.

Az igen tisztelt n. é. közönségnek szíves figyelmébe ajánlva, vagyok tisztelettel

Fischel Fülöp

könyv- és papírkereskedő

NAGY-KANIZSÁN,

Kaposvárort és Csáktornyan.

☛ Völéki megbizások kiváló figyelemmel eszközöltetnek.